

Εκλογή

Θεμάτων Κοινωνικής Προνοίας

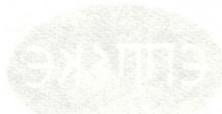
Eklogy
Journal of
Social Work
and Welfare

- Δημογραφική κατάσταση και οικογένεια
- Τεκνογονία και απασχόληση μητέρων
- Προστασία της εργαζόμενης μητέρας
- Ανεργία και εγκληματικότητα
- Εργαζόμενη μητέρα
και παραβατικότητα ανηλίκων

ISSN: 1105-1575

ΕΠΙΣΚΕΨΗ

4/1994 τ. 103

Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Ελλάς
Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας
Επιτροπής Ανθρώπινης Υγείας και Ασφαλιστικού Συστήματος

ΕΚΛΟΓΗ

ΘΕΜΑΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1994, Αρ. 103

Περιεχόμενα

	Σελ.
ΚΑΤΟΥΦΑ ΕΥΓΕΝΙΑ: Γραμμή Επικοινωνίας...	211
ΕΜΚΕ - ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΗΡΑ: Δημογραφική κατάσταση και Οικογένεια	213
ΖΟΥΜΠΟΥΛΗ ΜΑΤΟΥΛΑ: Η μητέρα στο παραδοσιακό πρότυπο οικογένειας	229
ΜΠΙΜΠΗ - ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΛΑΪΑ: Η εργαζόμενη μητέρα σ' ένα μεταβαλλόμενο κόσμο	235
ΒΑΓΙΑΣ Ι. ΑΝΤΩΝΙΟΣ: Η προστασία της εργαζόμενης μητέρας στο Εργατικό Δίκαιο και στην Κοινωνική Ασφάλιση	241
ΒΑΓΙΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ: Μια διερεύνηση της σχέσης Τεκνογονίας και Απασχόλησης μητέρων - ανηλίκων παιδιών σε δύο αστικούς δήμους	251
ΣΠΙΝΕΛΛΗ Κ.Δ., ΑΠΟΣΠΟΡΗ ΕΛΕΝΗ: Εργαζόμενη μητέρα και παραβατικότητα συμπεριφοράς ανηλίκων: Μύθος ή πραγματικότητα;	260
ΤΕΠΕΡΟΓΛΟΥ ΑΦΡΟΔΙΤΗ: Φρονίδα για τους ηλικιωμένους και Οικογένεια	272
ΠΑΠΑΝΙΚΟΣ Θ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ: Ποσοτική ανάλυση της επίδρασης της Ανεργίας στην Εγκληματικότητα	277
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	287
ΕΙΔΗΣΕΙΣ	294
ENGLISH SUMMARY	296

Ποσοτική ανάλυση της επίδρασης της ανεργίας στην εγκληματικότητα

Γρηγόριος Θ. Παπανίκος*

I. Εισαγωγή

Η πρόσφατη θέσπιση του νυκτερινού ωραρίου έφερε στο προσκήνιο της καθημερινής δημοσιότητας το σημαντικό θέμα των προσδιοριστικών παραγόντων της εγκληματικότητας. Μια σημαντική διάκριση των παραγόντων που επηρεάζουν το ύψος της εγκληματικότητας γίνεται, συνήθως, μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών μεταβλητών¹. Μη οικονομικές μεταβλητές αποτελούν, για παράδειγμα, η περιοχή (αστική ή αγροτική), η ηλικία (νέος ή ηλικιωμένος), η εθνικότητα (έλληνας ή αλλοδαπός), το φύλο, η κοινωνική τάξη, ψυχογραφικές μεταβλητές κ.α. Παραδείγματα οικονομικών μεταβλητών αποτελούν η ανεργία, το εισόδημα και η διανομή του, ο πλούτος, οι δημόσιες δαπάνες για τη δημόσια τάξη, κ.α. Σκοπός αυτής της εργασίας είναι η ποσοτική ανάλυση της επίδρασης που ασκεί μια βασική οικονομική μεταβλητή, αυτή της ανεργίας, στο μέγεθος της εγκληματικότητας στην Ελλάδα. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται, που είναι και τα μόνα διαθέσιμα, αφορούν το χρονικό διάστημα 1980 - 1991, σε μηνιαία βάση.

Η σύνδεση της εγκληματικότητας με οικονομικές μεταβλητές δεν αποτελεί καινοτομία. Το απόφθεγμα «*αεργίαλπάσης κακίας*»^{Μητρό} έχει τόση ιστορία όσο και η ίδια η εγκληματικότητα. Πρόσφατα, αρχής γενομένης από το σημαντικό άρθρο του Νομπελίστα Garry Becker (1968) και στη συνέχεια του Ehrlich (1973), έχουν πολλαπλασιασθεί σημαντικά οι μελέτες που προσπαθούν να συνδέουν την εγκληματικότητα με οικονομικές μεταβλητές, είτε ως προσδιοριστικούς παράγοντες της εγκληματικότητας είτε ως συνέπειες, δηλαδή οικονομικά προβλήματα που δημιουργούνται από την ύπαρξη της εγκληματικότη-

* Ο Δρ. Γρηγόριος Θ. Παπανίκος διδάσκει Οικονομικά στο Πανεπιστήμιο Πατρών και στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, ΤΕΙ-Αθήνας.

1. Η ανασκόπηση των εμπειρικών μελετών των οικονομικών και μη οικονομικών προσδιοριστικών παραγόντων της εγκληματικότητας γίνεται από τον Ryle (1983).

τας². Οι μελέτες αυτές είναι είτε θεωρητικές, προσπαθούν να αναπτύξουν θεωρητικά οικονομικά υποδείγματα για να ~~εξηγήσουν~~ και να προβλέψουν τη συμμετοχή σε εγκληματικές δραστηριότητες, είτε εμπειρικές χρησιμοποιώντας στοιχεία χρονολογικών και διαστρωματικών (δειγματοληπτικών) σειρών προσπαθούν να ποσοτικοποιήσουν τις σχέσεις μεταξύ των οικονομικών μεταβλητών και του μεγέθους της εγκληματικότητας. Η μελέτη αυτή ανήκει στη δεύτερη κατηγορία αυτών των μελετών.

Η ποσοτική διερεύνηση της σχέσης των οικονομικών μεταβλητών και εγκληματικότητας προσκρούει σε σημαντικά προβλήματα ύπαρξης αξιόπιστων στοιχείων, κύρια για το μέγεθος της εγκληματικότητας. Δυστυχώς, οι επίσημοι δείκτες, όχι μόνο οι ελληνικοί, συστηματικά υποεκτιμούν τόσο το μέγεθος της εγκληματικότητας, όσο και σημαντικών οικονομικών μεταβλητών που συνδέονται με την εγκληματικότητα όπως της ανεργίας³. Πολλά εγκλήματα δεν αναφέρονται. Για παράδειγμα, η κλοπή σε καταστήματα λιανικής πώλησης πολλές φορές περνάει απαρατήρητη, αλλά, ακόμα και αν παρατηρείται, σπάνια αναφέρεται στις αστυνομικές αρχές⁴.

Η μελέτη αυτή οργανώνεται σε πέντε μέρη, συμπεριλαμβανομένης και της εισαγωγής. Στο δεύτερο μέρος γίνεται μια περιγραφική παρουσίαση των εγκλημάτων που έγιναν, σε μηνιαία βάση, στην Ελλάδα από το 1980 μέχρι το 1991. Στο ίδιο μέρος συζητείται περιληπτικά και η μεθοδολογία συλλογής στοιχείων που αφορούν την εγκληματικότητα. Στο τρίτο μέρος γίνονται μερικές θεωρητικές επισημάνσεις των προσδιοριστικών παραγόντων της εγκληματικότητας. Στο τέταρτο μέρος παρουσιάζεται το εμπειρικό υπόδειγμα (αποτελεί μια προσαρμογή του θεωρητικού υποδείγματος) και εκτιμούνται οι παράμετροι. Στο πέμπτο (τελευταίο) μέρος δίνονται τα συμπεράσματα και μερικές σκέψεις πολιτικής που αφορούν το «πραγματικό» οικονομικό κόστος της ανεργίας.

-
2. Παραδείγματα αποτελούν οι μελέτες των Becker & Landes (1974), Benson et. al. (1992), Begstrom (1990), Block & Heineke (1975), Block (1991), Cameron (1992 & 1989), Cloninger (1992), Deutsch 91992), Gill & Michaels (1991), Grogger (1992), Heineke (1978), Lott (1992), Pyle (1983), Sah (1991), Schmidt & Witte 91984) και Shavell (1991).
 3. Η οργανωμένη εγκληματικότητα αποτελεί ένα παράδειγμα της δυσκολίας του προβλήματος η οποία μπορεί να θεωρηθεί σαν μια «βιομηχανία» που αποχθέλει σημαντικό αριθμό ανθρώπων σε πολλές χώρες. Η «επιχείρηση» της οργανωμένης εγκληματικότητας απασχόλησε την ειδική έκδοση του Block (1991).
 4. Σε μελέτη που έγινε σε δείγμα 2510 ενήλικων αμερικανών, το 44% παραδέχτηκαν στέχουν κλέψει από κατάστημα. Στα επίσημα στοιχεία, η κλοπή σε κατάστημα αποτελεί ένα πολύ μικρό ποσοστό του πληθυσμού (η μελέτη αυτή αναφέρεται στο άρθρο της Sah (1991)).

II. Ανάλυση των στατιστικών στοιχείων της Ελληνικής Εγκληματικότητας

Τα στοιχεία της ελληνικής εγκληματικότητας που χρησιμοποιούνται στην εργασία προέρχονται από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης (συλλέγει στοιχεία ανά μήνα) και αφορούν μόνο τα εγκλήματα που βεβαιώθηκαν (τελεσμένα και απόπειρες) από την ελληνική αστυνομία. Επί συρροής εγκλημάτων καταχωρήθηκε μόνο ένα έγκλημα, εκείνο που επισύρει τη βαρύτερη ποινή. Ο αναφερόμενος αριθμός των εγκλημάτων αποτελεί, εκ των πραγμάτων, μια υποεκτίμηση του πραγματικού αριθμού των πραγματοποιημένων εγκλημάτων. Ιδιαίτερα για τις απόπειρες και τα πλημμελήματα, η υποεκτίμηση είναι σημαντική.

Η υποεκτίμηση δεν θα αποτελούσε πρόβλημα, τουλάχιστον για το σκοπό αυτής της εργασίας, που είναι η στατιστική διερεύνηση της σχέσης ανεργίας και εγκληματικότητας, αν τα βεβαιωθέντα εγκλήματα αποτελούσαν μια στατιστικά αμερόληπτη εκτίμηση της πραγματικής εγκληματικότητας, δηλαδή η εγγεγραμμένη εγκληματικότητα ακολουθεί τις ίδιες τάσεις με τη συνολική (εγγεγραμμένη και μη εγγεγραμμένη) εγκληματικότητα. Το μέγεθος της υποεκτίμησης δεν είναι στατιστικά αμερόληπτο, αν οι προσπάθειες των αστυνομικών αρχών δεν παραμένουν σταθερές⁵. Στη περίπτωση των στοιχείων που χρησιμοποιούνται στην παρούσα εργασία, όμως, το πρόβλημα αυτό δεν είναι σημαντικό, διότι το χρονικό διάστημα είναι πολύ μικρό, μόνο 12 χρόνια (1980 - 1991), για να έγιναν σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές στη βεβαίωση των εγκλημάτων.

Ο αριθμός των εγκλημάτων την περίοδο 1980-1991 δίνεται στο Διάγραμμα 1. Η πρώτη σημαντική παρατήρηση που μπορεί να γίνει είναι η εξής: η εγκληματικότητα την περίοδο 1980-1991 παρουσιάζει υψηλή μεταβλητότητα. Η μέση μηνιαία εγκληματικότητα ανέρχεται σε 27.000 περίπου με τη μέγιστη τιμή να σημειώθηκε τον Ιούλιο του 1991 (40741) και την ελάχιστη τιμή να σημειώθηκε το Μάιο του 1985 (16959). Η δεύτερη σημαντική παρατήρηση που μπορεί να γίνει είναι ότι η συνολική εγκληματικότητα δεν παρουσιάζει ανοδική ή καθοδική τάση. (Βλ. Διάγραμμα 1).

Τα βεβαιωθέντα εγκλήματα, πάντα σύμφωνα με το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, ταξινομούνται σε 23 διαφορετικές κατηγορίες εγκλημάτων με τις πιο σημαντικές να είναι τα εγκλήματα κατά της ζωής, εγκλήματα σωματικών βλαβών, εγκλήματα κατά περιουσιακών στοιχείων, εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, παραβάσεις ειδικών ποινικών νόμων (ιδιαίτερα της περί αυτοκινήτων νομοθεσίας). Μια σημαντική διάκριση που θα πρέπει να γίνει, πάντοτε για τους σκοπούς της παρούσης μελέτης, είναι μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών

5. Πολλές εμπειρικές μελέτες προσπαθούν να μετρήσουν την ένταση και την έκταση των προσπαθειών των αστυνομικών αρχών από το ύψος των δαπανών που κατανέμονται για τη διασφάλιση της δημόσιας τάξης.

εγκλημάτων. Η κλοπή για παράδειγμα αποτελεί οικονομικό έγκλημα ενώ το τροχαίο ατύχημα αποτελεί μη οικονομικό έγκλημα, παρ' όλο που έχει οικονομικές συνέπειες και ίσως να έχει και οικονομικές αιτίες⁶

Στο Διάγραμμα 2 δίνονται τα διαγράμματα δύο διαφορετικών ορισμών του οικονομικού εγκλήματος. Ο πρώτος ορισμός περιλαμβάνει όλα τα εγκλήματα με εξαίρεση αυτά που υπάγονται στην κατηγορία των ειδικών ποινικών νόμων, όπου κυριαρχούν τα αδικήματα αυτοκινήτου. Στο δεύτερο ορισμό περιλαμβάνονται οι εξής τρεις κατηγορίες αδικημάτων: εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, κατά περιουσιακών αδικημάτων, και η επαιτεία και αλητεία. (Βλ. Διάγραμμα 2).

Από το Διάγραμμα 2 γίνεται φανερό ότι παρατηρείται μια σημαντική ανοδική τάση και των δύο ειδών οικονομικών εγκλημάτων που έρχεται σε αντίθεση με την παρατήρηση που έγινε για τη συνολική εγκληματικότητα. Συνέπεια των διαφορετικών τάσεων είναι η σημαντική άνοδος της οικονομικής εγκληματικότητας ως ποσοστό της συνολικής εγκληματικότητας.⁷ Το Διάγραμμα 3, που δίνει την οικονομική εγκληματικότητα ως ποσοστό του συνόλου, επιβεβαιώνει την παραπάνω παρατήρηση. (Βλ. Διάγραμμα 3).

Μετά το 1985 παρατηρείται μια σημαντική αύξηση της οικονομικής εγκληματικότητας που έφθασε στο ύψος του 38% σύμφωνα με τον ένα ορισμό και στο 21% σύμφωνα με τον άλλο ορισμό.

Η σύνδεση της εγκληματικότητας με την ανεργία μπορεί να εξηγήσει μέρος αυτής της σημαντικής αύξησης της οικονομικής εγκληματικότητας, αλλά και γενικότερα της μεταβλητότητας που παρατηρείται και στη συνολική εγκληματικότητα. Η σύνδεση αυτή, θεωρητική και εμπειρική, επιχειρείται στα αμέσως επόμενα δύο μέρη της εργασίας.

III. Θεωρητικές επισημάνσεις

Το συμπέρασμα που αβίαστα βγαίνει από την περιγραφική ανάλυση του προηγούμενου μέρους, είναι ότι η εγκληματικότητα παρουσιάζει σημαντική μεταβλητότητα. Αυτή η μεταβλητότητα μπορεί να εξηγηθεί είτε από οικονομικές μεταβλητές είτε από άλλες, μη οικονομικές (κοινωνικολογικές, ψυχολογικές, κ.λπ.) μεταβλητές. Το θεωρητικό υπόδειγμα που παρουσιάζεται εδώ αποτελεί μια προσαρμογή του υποδείγματος που αναπτύχθηκε από τον Sah (1991)⁷.

Το οικονομικό υπόδειγμα στηρίζεται στη βασική υπόθεση, που αποδέχεται η πλειοψηφία των οικονομολόγων της, της ορθολογικής συμπεριφοράς των οικονομικών μονάδων, κατά συνέπεια κι αυτών που εγκληματούν. Σύμφωνα μ' αυτή τη προσέγγιση, η επιλογή του ατόμου για συμμετοχή σε εγκληματική πράξη θα εξαρτάται από τους εξής τρεις παράγοντες:

6. Για παράδειγμα, ο οδηγός αυτοκινήτου που κτύπησε, από αμέλεια, κάποιο πεζό, είχε μόλις πρόσφατα απολυθεί.
7. Το υπόδειγμα του Sah είναι μαθηματικό και δεν πρόκειται να παρουσιασθεί σ' όλες τις λεπτομέρειές του.

α. Το καθαρό όφελος (υλικό και μη) που θα αποκομισθεί από τη συμμετοχή σε μια εγκληματική πράξη (U_1).

β. το καθαρό κόστος σε περίπτωση που συλληφθεί και καταδικασθεί (U_2),

γ. από το καθαρό όφελος (υλικό και μη) που θα έχει από τη μη συμμετοχή του σε εγκληματική πράξη (U_0).

Για παράδειγμα, αν κάποιος έχει υψηλό εισόδημα από νόμιμη δουλειά, θα δείξει μικρότερη προθυμία για συμμετοχή σε εγκληματική πράξη από κάποιον που δεν έχει καθόλου εργασία και, ως φυσική συνέπεια, έχει περιορισμένο εισόδημα. Η συμμετοχή του στην εγκληματική πράξη εξαρτάται από την ατομική του εκτίμηση που αφορά την πιθανότητα να «πληρώσει» για τις εγκληματικές του πράξεις (Pcr) σε σχέση με τους παραπάνω τρεις παράγοντες. Το θεωρητικό υπόδειγμα του Sah (1991) καταλήγει στην παρακάτω ανισότητα, που αν ισχύει, τότε «συμφέρει» στο άτομο να εγκληματίσει:

$$U > Pcr$$

Το (U) ορίζεται ως εξής: $U = (U_1 - U_0) \neq (U_1 - U_2)$

Ένα αριθμητικό παράδειγμα θα διευκολύνει στην καλύτερη κατανόηση της παραπάνω σχέσης. Ας υποθέσουμε ότι ένα αντιπροσωπευτικό άτομο μιας συγκεκριμένης κοινωνίας θεωρεί ότι η πιθανότητα να «πληρώσει» το έγκλημά του είναι 0,2 ή 20%, δηλαδή $\eta Pcr = 0,2^8$.

$$U_0 = 220 \text{ μονάδες χρυσού}$$

$$U_1 = 300 \text{ μονάδες χρυσού}$$

$$U_2 = 140 \text{ μονάδες χρυσού}$$

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι το $U = 0,5$ ή 50%, το οποίο είναι μεγαλύτερο από το Pcr και, συνεπώς, «συμφέρει» να εγκληματίσει. Παρατηρήστε ότι αν ισχύει η εξής ανισότητα $U_0 > U_1$, τότε δεν συμφέρει ποτέ κάποιος να συμμετάσχει σε εγκληματικές πράξεις. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι βασική μεταβλητή στον προσδιορισμό του μεγέθους του U_0 είναι το εισόδημα του ατόμου από εργασία και μη εργασία. Με άλλα λόγια, αν κάποιος έχει δουλειά και καλή αμοιβή τότε δεν τον «συμφέρει» να εγκληματίσει. Οι παράγοντες που επηρεάζουν τις τιμές που λαμβάνουν τα τρία (U) διαφέρουν από άτομο σε άτομο, όπως διαφέρει και η ποσοτική επίδραση μιας συγκεκριμένης μεταβλητής. Για παράδειγμα υπάρχουν άτομα που ποτέ δεν θα συμμετάσχουν σε εγκληματικές πράξεις όπως υπάρχουν και άτομα που με την πρώτη, οικονομική ή μη οικονομική, δυσκολία προτιμούν τη «λύση» της εγκληματικής πράξης. Παράγοντες που επιδρούν στην διαμόρφωση της τιμής που θα λάβει το (U) είναι και οι εξής:

1. Η ηλικία του ατόμου, διότι όσο πιο νέος σε ηλικία είναι κάποιος, τόσο μικρότερο είναι το κόστος της τιμωρίας (μεγάλο U_2). Επίσης, νεαράς ηλικίας

8. Η πιθανότητα να «πληρώσει» κάποιος για το έγκλημά του λαμβάνεται ως δεδομένη.

Ο προσδιορισμός της μπορεί να είναι υποκειμενικός, αλλά μπορεί να στηρίζει και σε αντικειμενικά στοιχεία όπως, για παράδειγμα, ο αριθμός των προσφάτων συλλήψεων.

- άτομα (π.χ. από 16 έως 25) έχουν και μικρό (U_0), διότι αντιμετωπίζουν περιορισμένες δυνατότητες απασχόλησης, αλλά και σημαντικές αβεβαιότητες για το μέλλον τους, όχι απαραίτητα επαγγελματικές.
2. *Η δυνατότητα απασχόληση που, όπως προαναφέρθηκε, προσδιορίζει κατά ένα μεγάλο μέρος τη τιμή του (U_0). Οι δυνατότητες απασχόλησης προσδιορίζονται από ατομικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα (π.χ. επίπεδο εκπαιδευσης) αλλά και από το γενικότερο οικονομικό κλίμα. Αν η οικονομία βρίσκεται σε άνθηση (ύφεση), τότε οι ευκαιρίες απασχόλησης είναι περισσότερες (λιγότερες).*

3. *Η προηγούμενη εγκληματική ή μη συμπεριφορά του ατόμου που θα προσδιορίσει το μέγεθος του U_2 . Όταν ένα άτομο έχει καταδικασθεί σε εγκληματική πράξη, η τιμωρία, από την επανάληψη μιας εγκληματικής πράξης, είναι μικρή. Ένας λόγος είναι και η δυσκολία που έχει κάποιος να βρει εργασία (να αποκατασταθεί) όταν έχει «στιγματισθεί» από μια καταδίκη⁹. Στο σύνολο της κοινωνίας, η συσσώρευση εγκληματικών ενεργειών αποτελούν προσδιοριστικό παράγοντα νέων εγκληματικών πράξεων.*

Από την παραπάνω ανάλυση βγαίνει το συμπέρασμα ότι το σύνολο των εγκλημάτων που γίνονται σε μια κοινωνία προσδιορίζονται από οικονομικούς και μη οικονομικούς παράγοντες. Οι οικονομικοί παράγοντες μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο κατηγορίες. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν όλοι οι παράγοντες που αφορούν ατομικά οικονομικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν όλοι οι παράγοντες που περιγράφουν το σύνολο μιας οικονομίας. Πάντως σημαντικότερος οικονομικός παράγοντας αποτελεί η απασχόληση. Η εμπειρική επιβεβαίωση, για την περίπτωση της Ελλάδας, επιχειρείται στο επόμενο μέρος.

IV. Εμπειρική ανάλυση

Η ποσοτική ανάλυση της σχέσης ανεργίας και εγκληματικότητας στηρίζεται στην εξής στατιστική σχέση¹⁰.

$$E_t = a + bE_{t-1} + cA_t + U_t$$

όπου E_t : Ο αριθμός εγκλημάτων το μήνα (t)
 E_{t-1} : Ο αριθμός των εγκλημάτων το μήνα ($t-1$)
 A_t : Ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων
 a, b, c : Παράμετροι

Ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων προέρχεται από στοιχεία που συλ-

9. Ο Grooger (1992), σε εμπειρική ανάλυση για τις Η.Π.Α., βρήκε ότι υπάρχει σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ εγκληματικού παρελθόντος και των δυνατοτήτων απασχόλησης.
10. Λογαριθμικές εξειδικεύσεις του στατιστικού υποδείγματος δεν διαφοροποιούν τα εμπειρικά αποτελέσματα.

λέγει ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) και αποτελεί υποεκτίμηση της πραγματικής ανεργίας¹¹. Τα στοιχεία έχουν διορθωθεί για να ληφθεί υπόψη ο παράγοντας της εποχικότητας¹². Ο εγγεγραμμένος αριθμός ανέργων δίνεται στο Διάγραμμα 4. (Βλ. Διάγραμμα 4).

Η μέση τιμή των εγγεγραμμένων ανέργων την περίοδο 1980 - 1991 ανήλθε σε περίπου 90.000 με μέγιστη τιμή το 210.00 και ελάχιστη τιμή το 27.000. Ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων παρουσίαζε σημαντική άνοδο και μεταβλητότητα, καθόλη τη διάρκεια των 12 χρόνων. Το θέμα είναι πως αυτή η μεταβλητότητα επηρεάζει τη μεταβλητότητα που παρατηρείται στα στοιχεία της εγκληματικότητας που αναλύθηκαν στο δεύτερο μέρος της εργασίας. Η απάντηση δίνεται αμέσως παρακάτω με την εκτίμηση των παραμέτρων της παραπάνω μαθηματικής σχέσης.

Η μεταβλητή (Ε) αναφέρεται στο σύνολο των εγκλημάτων, στα οικονομικά εγκλήματα με την ευρεία έννοια και στα οικονομικά εγκλήματα με τη στενή έννοια. Τα μηνιαία στοιχεία της περιόδου 1980 - 1991 χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση των παραμέτρων (a, b, c) της παραπάνω σχέσης. Τα αποτελέσματα δίνονται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1
Στατιστικά αποτελέσματα

Εγκληματικότητα	Παράμετροι				
	a	b	c	R ²	F
1. Συνολική	7243 (4,44)	0,721 (12,41)	2,934 (7,015)	0,547	80
2. Οικονομική (Ευρεία)	804 (4,8)	0,759 (14,87)	7,377 (4,26)	0,9328	987
3. Οικονομική (Στενή)	-206 (1,37)	0,336 (7,82)	11,843 (8,14)	0,905	677

Οι παρατηρήσεις που μπορούν να γίνουν για τα αποτελέσματα είναι οι εξής:

1. Υπάρχει σημαντική θετική επίδραση της ανεργίας στο ύψος της εγκληματικότητας, συνολικής και οικονομικής.
2. Η εγκληματικότητα της προηγούμενης χρονικής περιόδου έχει σημαντική θετική επίδραση στην τρέχοντα εγκληματικότητα. Το αποτέλεσμα αυτό συμβαδίζει με τις θεωρητικές επισημάνσεις του προηγούμενου μέρους της εργασίας.

11. Η ανάλυση του σημαντικού αυτού θέματος γίνεται από μν Neubourg (1988).

12. Η στατιστική ανάλυση των στοιχείων έγινε με το TSP. Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την προσαρμογή των στοιχείων στην εποχικότητα είναι αυτή του TSP, με επιλογή του πολλαπλασιασμού. Πάντως, τα αποτελέσματα δεν διαφοροποιούνται, τουλάχιστον δύον αφορά την κατεύθυνση της επίδρασης (θετική, αρνητική, μη επίδραση) ανεξάρτητα από το ποιά τεχνική χρησιμοποιείται, ακόμα και αν τα στοιχεία δεν διορθώνονται στην εποχικότητα.

3. Το απλό υπόδειγμα μπορεί να εξηγήσει το 52,47% της μεταβλητότητας της συνολικής εγκληματικότητας και περισσότερο από 90% της μεταβλητότητας της οικονομικής εγκληματικότητας (τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από το συντελεστή προσδιορισμού R^2).
4. Η τιμή της F δείχνει ότι το σύνολο των παραμέτρων των ανεξάρτητων μεταβλητών είναι στατιστικά σημαντικές.
5. Χρησιμοποιώντας τις μέσες τιμές των μεταβλητών, μπορεί να υπολογισθεί η ποσοστιαία επίδρασης της ανεργίας στην εγκληματικότητα. Αν ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων αυξηθεί κατά 10%, τότε η εγκληματικότητα θα αυξηθεί κατά 0,1%. Το ίδιο ποσοστό για μια 10% αύξηση της ανεργίας στην οικονομική εγκληματικότητα είναι 1,12% για την ευρεία οικονομική εγκληματικότητα και 3,75% για τη στενή οικονομική εγκληματικότητα.

V. Συμπεράσματα και προτάσεις πολιτικής

Το βασικό συμπέρασμα είναι ότι κύριος προσδιοριστικός παράγοντας της εγκληματικότητας στην Ελλάδα από το 1980 έως το 1991 ήταν η ανεργία.

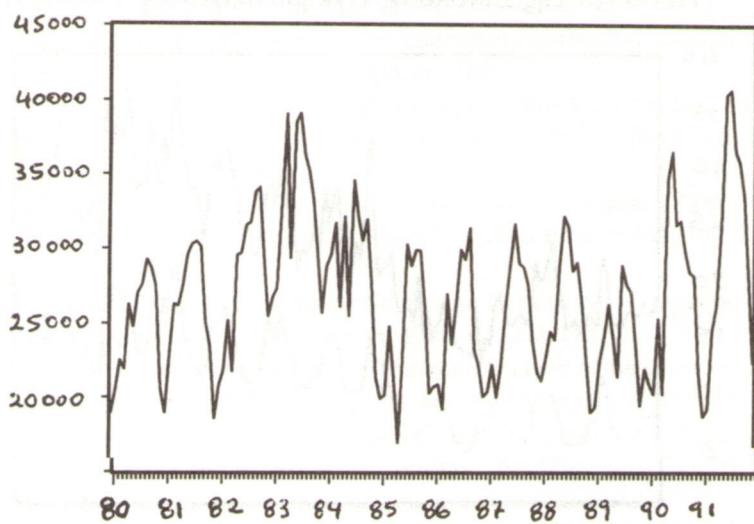
Ένας άλλος, επίσης σημαντικός παράγοντας, ήταν το προηγούμενο επίπεδο εγκλημάτων. Τα αποτελέσματα θα πρέπει να θέτουν προ διλήμματος τους ιθύνοντες της οικονομικής πολιτικής που έχει ως συνέπεια, εκτός των άλλων, και την αύξηση της ανεργίας¹³.

Η χάραξη της οικονομικής πολιτικής θα πρέπει να γίνεται με μεγάλη προσοχή, όχι μόνο από οικονομολόγους, για να λαμβάνονται υπόψη όλες οι οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες ενός συγκεκριμένου μέτρου. Αν αναπόφευκτο αποτέλεσμα ενός τέτοιου μέτρου είναι και η αύξηση της ανεργίας, τότε η επιπτώση που έχει η ανεργία στην εγκληματικότητα θα πρέπει να συνυπολογίζεται μ' όλους τους άλλους παράγοντες.

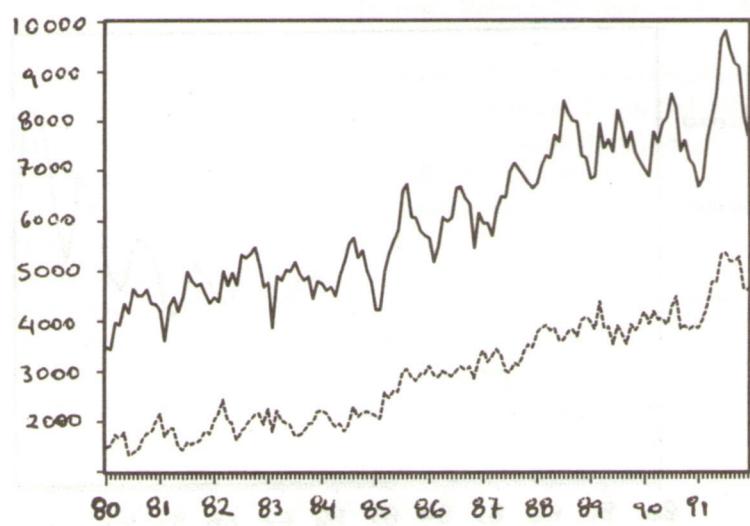
Ο συνυπολογισμός των εγκληματικών συνεπιών μιας αύξησης της ανεργίας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του όλο το οικονομικό και κοινωνικό κόστος ενός εγκλήματος, για το θύμα και για το θύτη. Δεν είναι επί του παρόντος μια τέτοια ανάλυση αλλά θα είχε πραγματικά ενδιαφέρον να υπολογισθεί πόσο πραγματικά στοιχίζει οικονομικά μια απλή κλοπή; Μέχρι τώρα το έγκλημα αντιμετωπίζεται σαν ένα κοινωνικό πρόβλημα. Αποτελεί όμως και σημαντικό οικονομικό πρόβλημα, είτε διότι οικονομικοί παράγοντες το προσδιορίζουν είτε διότι έχει σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις. Η ανεργία που εξετάσθηκε εδώ αποτελεί σημαντικό προσδιορισμό παράγοντα.

13. Το θέμα αυτό είναι επίσης πολύ σημαντικό και άμεσο συνδέεται με το ρόλο του κράτους ευημερίας αλλά και με την ηθική που θ απρέπει να διέπει τις «πράξεις» των οικονομολόγων. Μια ανασκόπηση του πρώτου θέματος δίνεται από τον Barr (1992) ενώ του δεύτερου θέματος από τους Hausman και McPherson (1993). Μια ενδιαφέρουσα άποψη εκφράζεται και από τον Mishan (1981).

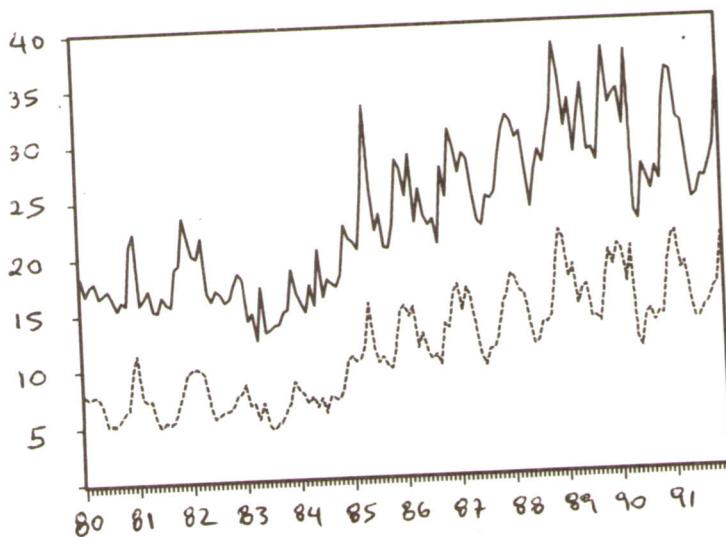
Διάγραμμα 1
Συνολική Εγκληματικότητα 1980-1991

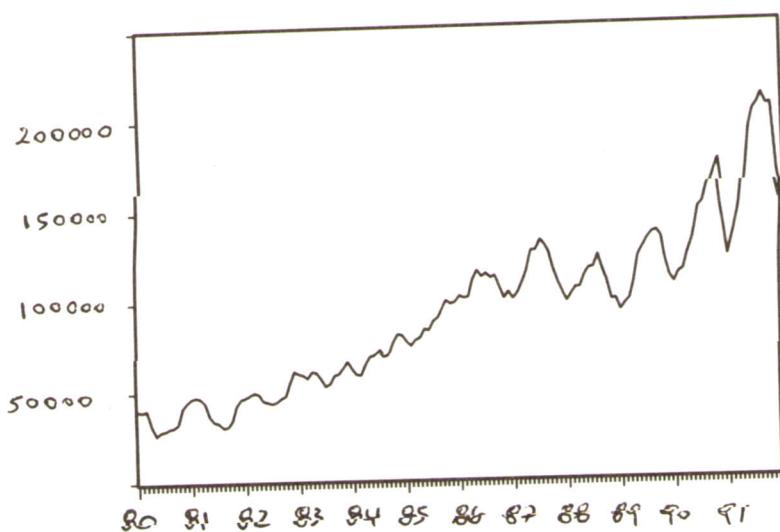
Διάγραμμα 2
Οικονομική Εγκληματικότητα 1980-1991

Διάγραμμα 3
Οικονομική Εγκληματικότητα ως
Ποσοστό της Συνολικής Εγληματικότητας 1980-1991

Διάγραμμα 4
Εγγεγραμμένοι Ανεργοί 1980-1991

Βιβλιογραφία

1. Barr, N.: «Economic Theory and the Welfare State: A Survey and Interpretation», *Journal of Economic Literature*, Volume 30, Number 2, 1992, pp. 741-803.
2. Becker, G.S.: «Crime and Punishment' An Economic Approach», *Journal of Political Economy*, Volume 76, Number 2, 1968, pp. 169-217.
3. Becker, G.S, and Landes, W.M., (eds): **Essays in the Economics of Crime and Punishment**, New York: Columbia University Press (National Bureau of Economic Research), 1974.
4. Benson, B.K., I., Rasmussen, D.W. and Zuehlke, T.W.: «Is Property Crime Caused by Drug Use or by Drug Enforcement Policy? *Applied Economics*, Vol. 24, Number 7, 1992, pp. 679-692.
5. Bergstrom, T.: «On the Economics of Crime and Confiscation», *Journal of Economic Perspectives*, Vol. 4, Number 3, 1990, pp. 171-178.
6. Block M.K., and Heineke, J.M. «A Labour Theoretic Analysis of the Criminal Choice». *American Economic Review*, Vol. 65, Number 3, 1975, pp. 314-325.
7. Block A.A., ed.: **The Business of Crime: A Documentary Study of Organized Crime in the American Economy**, Boulder and Oxford: Westview Press, 1991.
8. Cameron, S.: «Do Criminals Suffer from Money Illusion? *Rivista Internazionale di Scienze Economiche e Commerciali*. Volume 39, Number 5-6, pp. 457-466.
9. Cameron, S.: «Victim Compensation Does Not increase the Supply of Crime», *Journal of Economic Studies*, Volume 16, Number 4, pp. 452-59.
10. Cloninger, D.O. «Capital Punishment and Deterrence: A Portfolio Approach», *Applied Economics*, Volume 24, Number 6, pp. 635-645.
11. Deutsch, J., Spiegel, U. and Templeman, J.: «Crime and Income Inequality: An Economic Approach», *Atlantic Economic Journal*, Volume 20, Number 4, 1992, pp. 46-54.
12. Ehrlich, I.: «Participation in Illegitimate Activities: Theoretical and Empirical Activities», *Journal of Political Economy*, Volume 81, Number 3, pp. 521-565.
13. Gill, A.M. and Michaels, R.J.: «The Determinants of Illegal Drug Use», *Contemporary Policy Issues*, Volume 9, Number 3, 1991, pp. 93-105.
14. Grooger, J. : «Arrests, Persistent Young Joblessness, and Black/White Employment Differentials», *Review of Economics and Statistics*, Volume 74, Number 1, 1991, pp. 100-106.
15. Hausman, D.H. and McPherson, M.S.: «Taking Ethics Seriously: Economics and Contemporary Moral Philosophy», *Journal of Economic Literature*, Volume 31, Number 2, 1993, pp. 671-731.
16. Heineke, J.M. (ed.): **Economic Models of Criminal Behavior**, Amsterdam: North-Holland, 1978.
17. Loft, J.R., Jr.: «Do We Punish High Income Criminals Too Heavily?», *Economic Inquiry*, Volume 30 No 4, 1992, pp. 583-608.

18. Mishan, E.J.: **Economic Efficiency and Social Welfare**, London: George Allen & Unwin, 1981.,
19. Neubourg, C. de: **Unemployment, Labour Slack and Labour Market Accounting**, Amsterdam: North-Holland, 1988.
20. Pyle, D.J: **The Economics of Crime and Law Enforcement**, New York: St. Martin's, 1983.
21. Sah, R.K.: «Sosial Osmosis and Patterns of Crime», **Journal of Political Economy**, Volume 99, Number 6, 1991, pp. 1272-1295.
22. Shmidt, P. and Witte, A.D.: **An Economic Analysis of Crime and Justice: Theory, Methods, and Applications**, Orlando: Academic Press, 1984.
23. Shavell, S.: «Individual Precautions to Prevent Theft: Private versus Socially Optimal Behavior», **International Review of Law and Economics**, Volume 11, Number 2, 1991, pp. 123-132.